

Чепек Віта Антонівна,
кандидатка юридичних наук,
асистентка професора кафедри
міжнародного публічного права,
Варшавський університет,
Польща, м. Варшава
e-mail: v.czeppek@wpia.uw.edu.pl
ORCID 0000-0002-9372-1784

doi: 10.21564/2414–990x.149.201926
УДК 341

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ УГОРЩИНИ ЩОДО СВОЄЇ «СПОРІДНЕНОЇ МЕНШИНИ» НА ЗАКАРПАТТІ

Проаналізовано роль та компетенції спорідненої держави в сфері підтримки своєї національної меншини, що проживає на території іншої держави. На прикладі угорських односторонніх правових актів досліджено їх юридичні наслідки та правомірність дій спорідненої держави. Досліджено основні міжнародно-правові механізми захисту прав національних меншин, зроблено аналіз рекомендацій міжнародних консультативних органів в цій сфері. Вказано принципи міжнародного права, якими повинна керуватися споріднена держава в співпраці з державою, на території якої проживає її споріднена меншина.

Ключові слова: споріднена меншина; Угорщина; Україна; споріднена держава; Європейська комісія за демократію через право; територіальний суверенітет держави.

Чепек В. А., кандидат юридических наук, асистент професора кафедри міжнародного публічного права, Варшавський університет, Польща, г. Варшава.
e-mail: v.czeppek@wpia.uw.edu.pl ; ORCID 0000-0002-9372-1784

Правовое регулирование деятельности Венгрии относительно своего «родственного меньшинства» на Закарпатье

Анализируется роль и компетенции родственного государства в сфере поддержки своего национального меньшинства, проживающего на территории другого государства. На примере венгерских односторонних правовых актов исследованы их юридические последствия и правомерность действий родственного государства. Исследуются основные международно-правовые механизмы защиты прав национальных меньшинств, анализируются рекомендации международных консультативных органов в этой сфере. Указано принципы международного права, которыми должно руководствоваться родственное государство в сотрудничестве с государством, на территории которого проживает его родственное меньшинство.

Ключевые слова: родственное меньшинство; Венгрия; Украина; родственное государство; Европейская комиссия за демократію через право; територіальний суверенітет государства.

Вступ. Питання захисту національних меншин у будь-якій країні є складовою забезпечення національної безпеки держави. Незважаючи на значну еволюцію концепції захисту прав національних меншин на міжнародному та національному рівні, вона залишається не сформованою досі. Підвищений інтерес до питання захисту національних меншин у 90-х роках ХХ ст. сприяв появі нових акторів на міжнародній сцені в ролі «споріднених держав». І хоча в міжнародному праві немає норм, які б дозволяли або забороняли державі підтримувати свою національну меншину за кордоном, дедалі більше країн беруть на себе такий обов'язок. Серед європейських країн однією з тих, хто активно підтримує свої національні меншини за кордоном, є Угорщина. Нормативно-правові акти, які угорський парламент приймає в односторонньому порядку щодо підтримки своїх споріднених меншин, мають суттєве значення для Української держави. Беручи до уваги дискусійний характер цих актів, варто дослідити межі компетенції спорідненої держави відповідно до норм міжнародного права.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Досі комплексного дослідження ролі та компетенції «спорідненої держави» в сфері підтримки своїх національних меншин за кордоном в міжнародному праві не проводилося. Окремі аспекти вказаного питання знайшли своє відображення в публікаціях українських та зарубіжних науковців, зокрема, таких як: Т. Халавка (Т. Khalavka), Н. Горло (N. Horlo), К. Гусаров (K. Husarov), І. Халаяш (I. Halasz), Г. Кардос (G. Kardos), Л. Сісак (L. Sisak). Питання взаємодії угорської національної меншини Закарпаття та держави Угорщина більшість українських науковців аналізують у політичному, а не правовому аспекті.

Метою і завданням статті є вивчення сучасних наукових поглядів на роль та компетенції «спорідненої держави» в сфері підтримки своєї національної меншини за кордоном у контексті угорської національної меншини Закарпаття.

Виклад основного матеріалу. Події останніх років в Україні і у світі переконують, що державна політика повинна в особливий спосіб зосереджуватись на захисті прав національних меншин. Передусім це стосується багатонаціональних країн, в яких проживає значний відсоток представників інших народів. Ще декілька років тому вважалося, що Україна належить до їх числа, адже в одному з перших документів в сфері захисту національних меншин – Декларації прав національностей України – вказано, що на території України проживають громадяни понад 100 національностей [1]. Насправді чисельність державотворчого етносу становить майже 78 % населення. На жаль, законодавство України не передбачає жодного нормативно-правового акта, який містив би офіційний перелік визнаних в Україні національностей. Однак до найбільших національних меншин належать росіяни, білоруси, молдовани, кримські татари, болгари, угорці, поляки, євреї, вірмени, греки.

За даними Всеукраїнського перепису населення 2001 р., в Україні нараховувалося 156,6 тис. угорців, серед яких 151, 5 тис. були мешканцями Закарпаття. Певним чином їх поява в Україні була наслідком укладення Тріанонського договору 4 червня 1920 р. між союзними державами Антанти та Королівством

Угорщина. Остання, на підставі цього документа, втратила Закарпаття, яке впродовж багатьох століть входило до складу Угорської держави.

У сфері захисту національних меншин обидві країни, Україна і Угорщина, ратифікували Рамкову конвенцію Ради Європи про захист національних меншин (далі – Рамкова конвенція) та Європейську хартію регіональних мов або мов меншин. У 1991 р. у рамках двосторонніх відносин країни ухвалили Декларацію про принципи співробітництва щодо забезпечення прав національних меншин, а також підписали Договір про основи добросусідства та співробітництва між Україною й Угорською Республікою, в якому значну увагу приділено питанням захисту прав національних меншин [2, ст. 17]. Додатковим механізмом співпраці було створення змішаної українсько-угорської комісії з питань забезпечення прав національних меншин (хоча впродовж десятиліття її роль не слід оцінювати позитивно, оскільки останнє засідання відбулось у 2011 р.).

В етнонаціональній сфері надзвичайно багатим є також національне законодавство України та Угорщини, в яких закріплені фундаментальні міжнародні права щодо захисту національних меншин. Незважаючи на значну кількість міжнародних та національних інструментів захисту прав національних меншин, дедалі більше країн звертає увагу на свої споріднені меншини на територіях інших країн. Терміни «споріднена меншина» та «споріднена держава» є більш точним перекладом з англійської мови понять «kin-minority» та «kin-state», які досить широко використовуються закордонними науковцями, а також міжнародними організаціями (Венеціанська комісія, дорадчий орган Ради Європи). Ці терміни не мають чіткого юридичного визначення ані в міжнародному праві, ані в українському законодавстві. У науковому дискурсі українських науковців «споріднена меншина» дефінується як «національна меншина, яка проживає на прикордонній території зі «спорідненою» державою та підтримує тісні культурно-політичні відносини з нею» [3, с. 104]. Однак зайвим здається зосередження уваги на мешканцях тільки прикордонних територій зі спорідненою державою, адже навіть у випадку угорців чи поляків не всі представники їх меншин проживають у Закарпатті чи західних областях України відповідно. Наприклад, за переписом 2001 р. у межах усієї України (окрім Закарпаття) мешкають 5,1 тис. угорців, які також належать до спорідненої меншини. Окрім того, правові наслідки нормативних актів, прийнятих спорідненою державою, зазвичай відносяться до цілої меншини, а не лише тих її представників, що проживають в прикордонних територіях сусідньої держави.

Низка європейських країн на конституційному рівні закріпили свій обов'язок підтримувати споріднену меншину за кордоном. Такі положення часто називають «клаузулею національної відповідальності» [4, с. 260]. Наприклад, Україна відповідно до ст. 12 Конституції дбає про задоволення національно-культурних і мовних потреб українців, які проживають за межами держави [5]. У своїй конституції Угорщина також підтвердила обов'язок нести відповідальність за долю угорців, які живуть за її межами, і сприяти збереженню та розвитку своїх громад [6, ст. D]. Варто звернути увагу, що формулювання, яке

використав угорський законодавець, може викликати серйозні сумніви, оскільки відповідальність можна трактувати як надання угорській владі права приймати рішення та вживати дій за кордоном стосовно осіб угорського походження, які є громадянами інших країн. З точки зору міжнародного права такі дії були б не тільки безпідставними, але і протиправними, адже порушували би один із основних принципів міжнародного права, закріплених в Статуті ООН, а саме невтручання у внутрішні справи держави. Оцінюючи зміни, внесені до угорської конституції, Венеціанська комісія закликала Угорщину інтерпретувати положення конституції щодо «відповідальності за долю угорців» як зобов'язання підтримувати угорців за кордоном та допомагати їм у співпраці із зацікавленими державами у їхніх зусиллях щодо збереження та розвитку своєї ідентичності, а не як основи для прийняття екстратериторіальних рішень [7].

Без сумніву, Угорщина є однією з небагатьох країн Європи, яка підтримувала і продовжує підтримувати свою споріднену меншину за її межами. За допомогою конституційних норм вона не лише прийняла на себе «відповідальність» за долю угорців, але й підтвердила цілі своєї зовнішньої політики в цьому аспекті. Відповідно до ст. D Конституції Угорщина підтримує зусилля угорських громад за кордоном з метою збереження своєї угорської ідентичності, захисту своїх індивідуальних та колективних прав, створення органів місцевого самоврядування, підтримки процвітання в країні, в якій народилися, та сприяння співпраці між собою та Угорщиною [6].

Варто ще раз зазначити, що у сфері правового захисту національних меншин найбільш дієвим механізмом є співробітництво між державами-сусідами. Вищезгадані українсько-угорські договори – яскравий приклад такої співпраці. Однак реалізація цих міжнародних норм є можливою лише за умови прийняття відповідних рішень на рівні внутрішнього законодавства країни. Попри всі зусилля, яких Україна доклала в перші роки становлення незалежної держави в сфері прийняття нормативних актів по захисту національних меншин, останні 20 років характеризуються значно меншим зацікавленням проблемою зі сторони української влади. Оцінюючи третю доповідь України про виконання рамкової конвенції Ради Європи про захист національних меншин, Консультативний комітет зазначив, що застарілий Закон України «Про національні меншини в Україні» від 1992 р. вважається погано сфокусованим і занадто розпливчастим для регулювання складних питань, пов'язаних із захистом національних меншин у сучасній Україні, а чинне законодавство є суперечливим та частковим [8]. Саме тому варто позитивно оцінити зміни, які починаючи від 2014 р. український парламент вносить у цій сфері.

Стосовно угорської національної меншини Закарпаття з упевненістю можна стверджувати, що саме серед її представників найбільш активно відбуваються процеси відродження національної культури. На основі доповідей України про виконання рамкової конвенції Ради Європи про захист національних меншин [9] і спеціальної доповіді Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан дотримання та захист прав національних меншин в Україні

[10] можна констатувати факт, що угорці Закарпаття повною мірою можуть реалізовувати свої запити у професійній, художньо-самодіяльній та мистецькій сфері, а також мають усі можливості для забезпечення своїх суспільно-політичних та духовно-культурних потреб. Це означає, що по відношенню до угорців Україна виконує всі зобов'язання, які випливають з міжнародних договорів у сфері захисту національних меншин.

Очевидним є, що гарантії захисту угорської національної меншини, передбачені чинним законодавством України, не задовольняють Угорщину. Саме тому 19 червня 2001 р. парламент Угорщини ухвалив Закон № LXII про угорців, які проживають у сусідніх країнах (далі – Закон № LXII) [11]. Поширюється він на осіб угорського походження, які, по-перше, не є громадянами Угорщини та не мають дозволу на постійне проживання на її території, а по-друге, є громадянами Хорватії, Румунії, Словенії, Словаччини, України чи країн колишньої Союзної Республіки Югославії. На підставі цього закону права угорців за кордоном можна поділити на дві групи. Перша має на меті підтримувати зв'язки з батьківщиною, а також національну свідомість представників цієї меншини (наприклад, безкоштовна система освіти – ст. 9, безкоштовне відвідування державних музеїв та бібліотек на території Угорщини – ст. 4). Друга група прав допомагає збалансувати становище угорців з-за кордону, які приїжджають до спорідненої країни (наприклад, право легально працювати на території Угорщини – ст. 15). Виконання більшості передбачених законом прав є можливим лише на території Угорщини. Це цілком очевидно, адже відповідно до міжнародного права держава не може здійснювати свої повноваження в будь-якій формі на території інших держав. Однак угорський Закон № LXII передбачає права, виконання яких гарантується в державі проживання. Наприклад, пільги для студентів державних навчальних закладів, в яких навчання відбувається угорською мовою чи пільги для угорських викладачів, які проживають в сусідніх країнах (ст. 10 і 11). Реалізація цих прав можлива лише за посередництвом консульських установ.

Оскільки Угорщина розпочала впровадження закону без консультацій із сусідніми країнами та міжнародними організаціями, то більшість з них висловили серйозні застереження щодо нього. Особливу увагу на закон звернула Європейська комісія за демократію через право (Венеціанська комісія). На прохання прем'єр-міністра Румунії вона оцінила відповідність указанного Закону європейським стандартам та нормам і принципам сучасного міжнародного права. На думку комісії, можливість держав реалізовувати односторонні заходи щодо захисту своїх споріднених меншин, незалежно від того, живуть вони в сусідніх чи інших країнах, обумовлена дотриманням таких принципів, як територіальний суверенітет держави, *pacta sunt servanda*, дружні відносини між державами та повага прав людини та основних свобод, зокрема заборона дискримінації [12]. На відміну від Румунії та Словаччини, Україна не вважала дискримінацією підготовку Угорщиною Закону № LXII і прийняла його без застережень.

Загалом, українсько-угорські відносини можна оцінювати як найбільш збалансовані в порівнянні з іншими сусідами. Однак події останнього десятиліття призвели до їх значного погіршення. Починаючи з 2010 р., а саме повернення партії «Фідес» до влади, політика Угорщини щодо підтримки національних меншин у сусідніх країнах стає конституційним обов'язком угорського уряду. Серед активної діяльності Угорщини найбільш дискусійними є прагнення надати угорській діаспорі в Україні право на подвійне громадянство і автономію.

Правове регулювання порядку надання громадянства у різних державах має свої особливості. Звичайно, вони зобов'язані зважати на загальновизнані принципи міжнародного права та міжнародні звичаї, однак загальний рівень міжнародно-правового регулювання питань громадянства на основі універсальних норм є досить низьким. Найбільш небажаними в міжнародному праві є апатризм і біпатризм, тому що не завжди дозволяють в повному обсязі використовувати переваги, які випливають з прав та обов'язків громадянина. Оскільки регулювання порядку надання громадянства (а особливо підстави його набуття) належать до виключних компетенцій держави, інша країна не має права домагатися змін у цьому законодавстві.

У січні 2011 р. набрали чинності зміни, внесені до угорського Закону про громадянство, на підставі якого угорці Закарпаття в спрощеній процедурі змогли отримати угорське громадянство [13]. Прийняття цього нормативно-правового акта не можна розцінювати як порушення міжнародного права. У 2018 р., за різними даними, у тому числі угорськими, було понад 100 тисяч осіб, що отримали угорське громадянство. Однак відповідно до Закону «Про громадянство України» від 18 січня 2001 р. добровільне набуття громадянством України громадянства іншої держави є підставою для втрати українського [14, ст. 19]. Проте в українському законодавстві не прописано чіткий механізм процедури позбавлення громадянства. Не встановлено також кримінальної чи адміністративної відповідальності за набуття громадянства іншої держави та неповідомлення про це відповідні органи державної влади. Саме тому з року в рік збільшується кількість осіб, які є одночасно громадянами України і Румунії, Молдавії, Угорщини, Польщі чи Росії відповідно.

Не вдаючись у деталі щодо того, які переваги та загрози зв'язані з подвійним громадянством, слід підкреслити, що Україна, без сумніву, повинна зайняти чітку позицію у цьому питанні, тобто або прийняти норми, які допоможуть реалізувати заборону подвійного громадянства, або його дозволити на законодавчому рівні. Незважаючи на те, яке рішення було б прийняте Україною, за міжнародним правом ані Угорщина, ані інші сусідні країни не можуть використовувати питання громадянства як привід для «захисту» спорідненої меншини та порушення територіальної цілісності України. На щастя, більшість держав-сусідів України є членами Європейського Союзу і тому малоімовірним видається повторення ними російського сценарію з 2014 р. на Західній Україні. Однак вирішення питання подвійного громадянства зміцнить позицію України

на міжнародній арені та дозволить вживати рішучих дій щодо країн, які хотіли би використати відсутність відповідного правового регулювання.

Подібною є ситуація з автономією Закарпаття. Будучи елементом політико-територіальної організації держави, територіальна автономія традиційно розглядається як виняткова компетенція суверенних держав і предмет регулювання внутрішнього конституційного законодавства. Звичайно, Угорщина може ініціювати питання автономії Закарпаття, однак прийняття будь-яких рішень без згоди України буде розглядатися як порушення міжнародного права, а саме принципу невтручання у внутрішні справи держави.

Окрім питань про подвійне громадянство та автономію, невдоволення угорської влади викликало також підписання Президентом України Закону про освіту в 2017 р., згідно з яким мовою освітнього процесу в навчальних закладах є українська мова. Венеціанська комісія підкреслила, що законною і похвальною метою держав є сприяння зміцненню державної мови та володіння нею всіма громадянами, а також запровадження заходів щодо її засвоєння усіма, як способу подолати існуючі нерівності та сприяння більш ефективній інтеграції у суспільство осіб, які належать до національних меншин [15]. З урахуванням рекомендацій Венеціанської комісії, Україні вдалося створити збалансовану систему освіти, яка дозволяє збільшити відсоток предметів, що викладаються українською мовою, з одночасним захистом прав національних меншин та їхніх мов. Зрозуміло, що висновки Венеціанської комісії не мають юридичної сили, але не варто недооцінювати їх значення в міжнародному та конституційному праві.

Висновки. У загостренні ситуації з угорськими меншинами зацікавлені лише ультраправі угорські націоналісти, які, спекулюючи на цій проблемі, намагаються зміцнити свою позицію у суспільстві. «Захист» угорських меншин, зокрема на Закарпатті, залишається важливим політичним інструментом і використовується Будапештом у геополітичній грі.

У контексті міжнародного права відповідальність за захист національних меншин покладається передусім на державу, в якій вони проживають, а споріднена держава може приймати односторонні адміністративні чи законодавчі заходи лише тоді, коли її дії не порушують принципів територіального суверенітету держави, *pacta sunt servanda*, дружніх відносин між державами та поваги прав людини та основних свобод, зокрема заборони дискримінації. У даній ситуації суб'єктом міжнародного права, який несе відповідальність за захист прав національних меншин, виступає Україна. Угорщина може надавати підтримку угорцям Закарпаття лише за умови виконання нею всіх прийнятих договорів та незаявності на територіальну цілісність і непорушність кордонів України.

Список літератури

1. Декларація прав національностей України від 1 листопада 1991 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 53. Ст. 799.

2. Договір про основи добросусідства та співробітництва між Україною й Угорською Республікою : ратифіковано Постановою ВР № 2527-XII (2527-12) від 1 липня 1992 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/348_004.

3. Халавка Т. Визначення дефініції «національна меншина» як об'єкта державної етнонаціональної політики. *Теорія та практика державного управління*. 2013. Вип. 4(43).

4. Halász I. Models of Kin Minority Protection in Central and Eastern Europe. O. Ieda (ed.) *Beyond Sovereignty: From Status Law to Transnational Citizenship?* Slavic Research Center, Hokkaido University, Sapporo 2006. № 9.

5. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

6. The Fundamental Law of Hungary from 25 April 2011. URL: https://www.servat.unibe.ch/icl/hu00000_.html (дата звернення: 01.04.2020).

7. Opinion on the new Constitution of Hungary adopted by the Venice Commission at its 87th Plenary Session (Venice, 17-18 June 2011) (дата звернення: 29.04.2020).

8. Third Opinion on Ukraine adopted on 22 March 2012 by Advisory Committee on the Framework Convention for the Protection of National Minorities. URL: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168008c6c0> (дата звернення: 3.04.2020).

9. Fourth Report submitted by Ukraine pursuant to Article 25, paragraph 2 of the Framework Convention for the Protection of National Minorities, ACFC/SR/IV(2016)003, URL: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016800657b74> (дата звернення: 03.04.2020).

10. Стан дотримання та захист прав національних меншин в Україні: Спеціальна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, 2006. URL: http://www1.ombudsman.gov.ua/ru/images/stories/07022011/S_Dopovid_2_1.pdf.

11. Act LXII OF 2001 on Hungarians Living in Neighbouring Countries, adopted by the Hungarian Parliament on 19 June 2001. URL: <https://www.refworld.org/docid/3f460e764.html> (дата звернення: 03.04.2020).

12. Report on the Preferential Treatment of National Minorities by Their Kin-State adopted by the Venice Commission 19-20 October 2001. URL: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-INF\(2001\)019-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-INF(2001)019-e) (дата звернення: 03.04.2020).

13. Amendment of Act LV of 1993 on Hungarian citizenship approved by the Hungarian National Assemb on 26 May 2010, URL: <https://www.refworld.org/pdfid/3ae6b4e630.pdf> (дата звернення: 05.04.2020).

14. Про громадянство України : Закон України від 18 січня 2001 р. № 2235-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 13. Ст. 65. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14> (дата звернення: 02.04.2020).

15. Ukraine – Opinion on the Law on Supporting the Functioning of the Ukrainian Language as the State Language, adopted by the Venice Commission at its 121st Plenary Session (Venice, 6–7 December 2019), CDL-AD(2019)032. URL: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2019\)032-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2019)032-e) (дата звернення: 05.04.2020).

References

1. Deklaratsija prav nacionalnostej Ukrainy vid 01.11.1991. (1991). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 53, art. 799.

2. Dohovir pro osnovy dobrosusidstva ta spivrobotnytstva mizh Ukrainoyu y Uhors'koju Respublikoyu: Dohovir ratyfikovano Postanovoyu VR N 2527-XII (2527-12) vid 01.07.1992).

3. Khalavka, T. (2013). Vyznachennja definicii "nacionalna menshyna" jak ob'jekta derzhavnoi' etnonacionalnoi' polityky. *Teoriya ta praktyka derzhavnoho upravlinnja*, Issue 4(43), 104 [in Ukrainian].

4. Halász, I. (2006). Models of Kin Minority Protection in Central and Eastern Europe. O. Ieda (Ed.) *Beyond Sovereignty: From Status Law to Transnational Citizenship?* Slavic Research Center, Hokkaido University, Sapporo, 9.

5. Konstytucja Ukrainy. (1996). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 30, art. 141.
6. The Fundamental Law of Hungary from 25 April 2011. URL: https://www.servat.unibe.ch/icl/hu00000_.html.
7. Opinion on the new Constitution of Hungary adopted by the Venice Commission at its 87th Plenary Session (Venice, 17–18 June 2011).
8. Third Opinion on Ukraine adopted on 22 March 2012 by Advisory Committee on the Framework Convention for the Protection of National Minorities. URL: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168008c6c0>.
9. Fourth Report submitted by Ukraine pursuant to Article 25, paragraph 2 of the Framework Convention for the Protection of National Minorities, ACFC/SR/IV(2016)003. URL: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680657b74>.
10. Stan dotrymannja ta zahyst prav nacional'nyh menshyn v Ukraini: Special'na dopovid' Upovnovazhenoho Verhovnoi' Rady Ukrainy z prav ljudyny, 2006. URL: http://www1.ombudsman.gov.ua/ru/images/stories/07022011/S_Dopovid_2_1.pdf [in Ukrainian].
11. Act LXII OF 2001 on Hungarians Living in Neighbouring Countries, adopted by the Hungarian Parliament on 19 June 2001. URL: <https://www.refworld.org/docid/3f460e764.html>.
12. Report on the Preferential Treatment of National Minorities by Their Kin-State adopted by the Venice Commission 19-20 October 2001. URL: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-INF\(2001\)019-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-INF(2001)019-e).
13. Amendment of Act LV of 1993 on Hungarian citizenship approved by the Hungarian National Assembly on 26 May 2010. URL: <https://www.refworld.org/pdfid/3ae6b4e630.pdf>.
14. Pro hromadjanstvo Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 18.01.2001 r. № 2235-III. (2001). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 13, art. 65. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>.
15. Ukraine – Opinion on the Law on Supporting the Functioning of the Ukrainian Language as the State Language, adopted by the Venice Commission at its 121st Plenary Session (Venice, 6–7 December 2019), CDL-AD(2019)032. URL: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2019\)032-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2019)032-e).

Czepek V. A., PhD in Law, Assistant Professor at the Department of International Public Law, Warsaw University, Poland, Warsaw.

e-mail: v.czepek@wpia.uw.edu.pl ; ORCID 0000-0002-9372-1784

Legal regulation of Hungarian activities regarding its kin-minority in Zakarpattia

The article analyzes the role and competences of a kin-state in the protection of its national minority living abroad. The issue had been analyzed with the example of Hungarian unilateral legal acts, which present legal consequences and the legitimacy of the actions of a kin-state. The article focuses on the basic international legal mechanisms for the protection of the rights of national minorities and the recommendations given by international advisory bodies in this area.

According to international law, the state, in which the minority lives, has the primary duty to protect minority rights. Only few types of actions can be taken by a kin-state in favour of its kin-minority: actions in the context of international bodies and mechanisms, actions in co-operation with the home state and domestic legislation concerning relations with its kin minority. The last one is not regulated by international law and is broadly discussed in its doctrine.

The article analyzes Hungarian domestic legislation providing a wide range of preferential treatment to the members of the kin minorities in Zakarpattia, namely Act LXII OF 2001 on Hungarians Living in Neighbouring Countries and Amendment of Act LV of 1993 on Hungarian citizenship. Soft law instruments confirm that this kind of legislation of kin-states has to be assessed in accordance with relevant principles of the international law, such as territorial sovereignty of the state, pacta sunt servanda, friendly relations among state and the respect of human rights and fundamental freedoms, in particular the prohibition of discrimination.

Keywords: “kin-minority”; “kin-state”; the European Commission for Democracy through Law; territorial sovereignty of the state.

Рекомендоване цитування: Чепек В. А. Правове регулювання діяльності Угорщини щодо своєї «спорідненої меншини» на Закарпатті. *Проблеми законності*. 2020. Вип. 149. С. 243–252. doi: <https://doi.org/10.21564/2414-990x.149.201926>.

Suggested Citation: Czepek, V.A. (2020). Pravove rehuliuвання diialnosti Uhorshchyny shchodo svoiei “sporidnenoї menshyny” na Zakarpatti [Legal regulation of Hungarian activities regarding its kin-minority in Zakarpattia]. *Problemy zakonnosti – Problems of Legality, issue 149, 243–252*. doi: <https://doi.org/10.21564/2414-990x.149.201926> [in Ukrainian].

Надійшла до редколегії 01.05.2020 р.